

„ЭДАЗИ“ ежен. орган восток. секции Ц. К. Р. К. П. и Сев.-Западн. Бюро Ц. К. Р. К. П. : : :
В. К. В. кетт. ja Põhja-Pääne büroo (Sesti ketti. häälekandja).
Ленинград, Фонтанка 27. Аватud kella 10—7.
Telefonid: ToimetuS — 533-86, trükitoda — 171-41.

Edasi

Аввutunste ja tellimiste hinnad

Аввutamine	Tellimine
esimesel lht. 3 r. tul.	Синнаdes 1 tuu — 1 rbl.
viimasel „ 1 „ „	aasta — 11 rbl.
keskmisel „ 6 „ „	Maal 1 tuu — 50 kop.
t. har. asut. 20 t. „	aasta — 5 rbl. 50 kop.

С. Kirjast. ühikute liitmetele ja kollekt. tellides 15% odavam.

Mr. 292 (2195)

Teisipäeval, 23. detsembril 1924

8. aastakäik

Inglise ametühisuste saatkonna aruanne omaist sõidust S. N. W. Liidus.

Авалдати еfialgne ametlik aruanne Inglise ametühisuste saatkonna sõidust S. N. W. Liidus. — Täielik aruanne, mis loatab kodanlike klassi waled S. N. W. Liidu olukorral, avaldatakse hiljem. — Nõukoguwalitsuse juhtimisel sünnib S. N. W. Viit uuesti ümber. — Rahandusjüsteemi kindlus üllatas kõiki. — Tööstus areneb. — Haridustöö on laialisele alusele pandud. — Ujuwabadus. — Inglise ametühisuste nõudmine S. N. W. Liidu täieliku tunnistamise asjus on täiesti õige.

Efialgne ametlik aruanne.

Londoni st, 20. detf. Ametühisuste kongressi päänõukogu awaldas efialgse ametliku aruande ametühisuste saatkonna reijust S. N. W. Liitu:

Saatfond jõudis tagasi reedel. 6 nädala jooksul sõideti ära 6.000 penifoormat ning wiibiti enam tähtsamates Wenenmaa tööstuse keskkohtades, mille eesmärgiks oli uurida S. N. W. Liidu tööstust ning sojiaalseid ja majanduslikke tingimisi.

Täielik aruanne lätkab ümber igasugused waled S. N. W. Liidu kohta.

Täielik aruanne saatkonna tegewusest awaldatase mõne nädala pärast. Meie loodame, et see aruanne lätkab ümber igasugused waled S. N. W. Liidu kohta, mis tekitanud ajakirjanduse waleteade põhjal, kes töötawad teatud poliitiliste ringide huwides.

Mis nägi saatfond.

Saatfond uuris terve rea tööstusharusid, nii kui transport, mäetööstust, tekstiiltööstust, masinaehitust, trükitööstust, samuti ka elektritewõtteid, raudteid, naftatewõtteid, elektrofikatsiooni kohti ja terve rea majanduse juhtimise kohti, mis kontroleeriwad ja juhivad tööstust. Pääle selle töötatööliste abiandmise, töölise ja teenijate terwise uurimise eesmärgil käis saatfond haigemajades, puhkemajades, töölise klubides, teatrites ja lastemajades. Saatkonnale wõimaldati kõiki walitusasutuste waatamisi, kusjuures tuldi täielikult wastu, saades igasuguseid andmeid. Saatkonnale anti terve hulk materjaale ja aruandeid nende asutuste tegewuse kohta.

Praegu töötawad nende aruannete kallal wilunud ümberpanejad, täieliku aruande kottusajamiseks. Enne lõpuliku aruande awaldamist teeb saatfond lühiteise kottuwõtte oma uurimise tagajärgedest, mis on järgmine:

S. N. W. Liidu uuesti jalulejäädmine.

1. Pääle 1922 a., mil Briti saatfond esimest korda Wenemaal wiibis, on jäljed sojiaalsed, tööstuslikud ja majanduslikud tingimused märksa paranenud. Mõlemate saatfondade liikmed, samuti kui teised autoriteetfied isikud, kes mitmed aastad Wenemaal elanud, tunnistawad üksmeelselt, et Wenemaal nõukoguwalitsuse juhtimisel areneb kiirelt majandusliku üleschitamise töö.

Rahaasjandus on kindel.

2. Rahaasjanduse kindlus üllatas kõiki. Täiesti balanseeritud riigi eelarwe ja tööstuse tõus ligindawad elu tasapinda ennesõjaaegsele tasapinnale. Wenemaa praeguse elu tasapinda wõib wõrrelda üldeuroopalise elu tasapinnaga.

Tööstus areneb.

3. Tööstuslikud ettewõtted, iseäranis need, mis määratud elektrofikatsiooni läbiwiimiseks, arenewad üpris kiirelt. Töölise waimustus ja töölisklassi organisatsiooniliste suur wõime uues riitlikus süsteemis awaldasid Briti saatkonna päale wäga huurt mõju.

Eluforterite korraldus parem kui Inglismaal.

4. Töölise eluforterite tingimised paranewad ifta rohkem ja rohkem. Uute majade ehitamise süsteem, mida toimetatakse haruldase energia ja tahtejõuga, on parem kui Inglismaa eluforterite ehituse süsteem.

Haridustöö lai tegewuswäli.

5. Peetase hoopjat kirjaoskamatuse liiwideerimise tööd, mitmekülgne hariduslik tegewus süweneb ja leiab juurt rahalist toetust nõukoguwalitsuse, kui ka ametühisuste poolt.

6. Töölise klubid, lõbustamise- ja puhkemajad kasutatakse niijama ära kirjaoskamatute õpetamiseks ja hoolaleuljeta laste eest hoolitsemiseks. Käsitäes sellega wäheneb töölise hulgas kirjaoskamatust kiirelt.

Töökaitse on wastawal kõrgusel.

7. Nõukoguwalitsuse asutused, kelle alla kuuluwad töölise terwishoid, töötatöölijed, töölisele ja teenijatele arstiabi andmine, leidis saatfond, kes neid terawalt uuris, on hästi organiseeritud.

Täielik usukultuste wabadus.

8. Uju alal on täeline wabadus. Saatfond käis kirikutes jumalateenistuse ajal. kirik on lahutatud riigist ja seijab ülewal wabatahtlikkudest annetustest. Ujuõpetus puidub koolides ja haridusasutustes.

Haridusliku tasapinna tõusmine.

9. Nõukoguwalitsus püüab igasuguste abinõudega tõsta töölise eetilist tasapinda. Walitsuse ja haridusasutuste ühisel jõupingutusel wäheneb prostiitutsioon.

10. Ametühisused aitawad töölisi klubide, puhkemajade, spordi organisatsioonide ja füüsilise kultuuri keskkohtade loomises. See on abiks tööpalgale ja nad on erilisel hinnas töölise kesk.

Täielik S. N. W. Liidu tunnistamine.

Terve rida tähtsaid muudatusi, mida täielikult ette toome siulamas aruandes, kirjades juure sellekohast informatsiooni, õigustab ametühisuste ja töölise partei poliitikat, kes nõuab Wenemaa diplomaatiliku ja majandusliku täieist tunnistamist. Aruanne näitab, et määratud jumamasi wõib kartmatult mahutada laialistesse Wenemaa majanduslikkudesse ettewõtetesse. Täiesti õige on teadaanne, mis tehtud eriti töölise nimel, et Wenemaal nõukoguwalitsuse ajal paranefid rahwaste aineli sed ja moraalised tingimised niuõrd, et tal õigus on olla alaliselt Euroopa rahwaste kesk.

Saatkonna wolitusel
Burrell, Bramley.

Inglaste raudne rusikas Egiptuses.

Inglise ülemkõmissar tuleb Egiptuse walitsuse pää juure, et wiimasele ära anda ültimaatumi Sudani inglastele andmise juhtes.

Tallinna raudteetehased maha põlenud.

Tuli on süütatud. — Rahju 20 miljoni marka.

Õel wastu reedet kell 3/42 pääsis raudtee päätehaSte Kopli jaoskonnas tuli lahti. Tuli wõttis imekiirelt hoogu ja minuti 15 pärast oli kogu töökoda tuleleekides. Tule algus oli õhtupoolsest otjast. Tuli laienes iga filmapilk, kuid kustutamise e ei jaadud algust teha. Põlewas töökodas lõhkewad padrunid ja see sünnitab lõpmata raginat, mis umbes kuulipildujust lastmist meele tuletab. Ilfti käib kõwem paak ja oja töökoda katust lendab õhtu. Katuse killud on maas raudteeliinil, umbes 20—30 jülda töökodast eemal. Sellest wõib järeldada, et töökoda farikate all mõni lõhkeaine peitus.

Kui padrunite lõhkemine harwemaks jäi, algas kustutamine. Rahetunnilise töö järele juudetakse tulele piiri panna. Töökodade meist r Trepp seletanud, et hooletuse läbi tuli lahti pääseda ei wõinud. Kell 3 lõpetatawat töökodas töö ja enne ruumidest lahkimist waadatawat kõik tulepejad järele. Ra õwaht pidawat iga kahe tunni järele waatama, kas kugagil tuli ei märka. Wõimud arwawad, et tuli on süütatud. Praegu murrewad nuhid pääd, kuidas sattus süütaja töökotta. Wärawad on sulatud, waht wäljas.

Töökodad on täiesti maha põlenud ja järele on jäänud ainult wareded. Maha on põlenud üks wedur ja wiis reijijate wagunit. Tule jõud on nii suur olnud, et ka mahapõlenute wagunite rauast alusraamid on kõweraks kottu wajunud. Samuti on tules otja jaanud elektridünaamo, transmissioon ja puurmasin. Wähe on kannatanud katamaja. Üldine kahju ulatawat 20 miljoni E. marga päale. Mahapõlenud töökodas on töötanud 7 puurjeppa, 16 lukiseppa, 3 maaltit ja 3 plekiseppa ühe meistri juhatusel.

Põlewat töökodade läheduses ühest tühjust wagunist on leitud 6 pommipilduja laengut, 1 pommipilduja pomm, 1 miini lõõtraud ja 7 pommikate.

„Pwl.“ teatab: „19. detf. kell 1.45 min. märgati Telliskiwil tänawal asuwas raudtee päätehaSte Kopli wagunitöökodas tuli. Kõigi abinõude pääle waatamata ei juudetud tulele piiri panna. Suur kiwikatusega hoone põles mõne tunni jooksul ühes jeesolewate liikumishahendite ja töökoda fisejeadega täielikult maha. Tuleroaks jäi üks kaheteljeline tankwedur, 2 nelja-, 2 kolme- ja 1 kaheteljeline 3. kl. reijijatewagon, kogu töökoda fisejeade, kus hulgas oli üks 10-hobusejõuline aurumafin, üks püft aurukatel, üks 30-jõuline naftamootor, üks dünaamomafin ning palju muid masinaid ning tööriistu.

Tallinna-Haapsalu rahukogu prokurööri, kriminaal- ja kaitsepolitsei poolt koha pääl ettewõetud uurimisega on kindlaks tehtud, et tulekahju on alguse jaanud süütamisest kurja käe läbi. Kõik asjaolud kinnitawad, et siin tegemist on kommunistide kuritõõga.

Edasi teatab „Pwl.“, et ühenduses tule süütamisega on juba reede õhtuks arreteeritud 12 isikut.

Prantsusmaal läheb wõitlus terawamaks.

Herriot ahwardab ja rahustab.

Pariijist, 21. detf. Jutuajamisel ajalehtede esitajatega kommunistide tegewuse asjus teatas Herriot, et iga päew laotatakse waleteateid laiali, et sellega tekitada ärewat meeleolu.

Walitus wõttis juba oma ametisse astumise algusel abinõud korrariikumise ja wägiwalhsete teguwõidide wastu tarwitusele ning andis oma agentidele wastawad juhtnõõrid.

Herriot kutsub üles meelekindlusele, sest abinõude tarwitusele wõtmine ei tähenda seda, nagu oleks midagi otjekohse karta. Sgafugune ärewus wõib wapustada Prantsusmaa materiaalselt ja moraalselt seiuuforda.

„Walitus, — tähendas Herriot edasi, — ei tarwita ühtegi mõjuwat meeleuletust, et täita oma kohust külmawereliseft ja plaanikindlalt. Tarwilisel juhtumisel wõtab ta kõige energiljemad abinõud tarwitusele iga-

juguste korrariikumiste wastu, tulgu see kelle poolt tahes.“

Fasistid organiseeriwad endid.

Pariijist, 22. detf. Tähtsamad rahwuslikud organisatsioonid otjustasid ühineda „korra kaitsemiseks“, Saksamaa wõstupaneku mürdmiseks ja wõitluseks kommunistidega.

Pahempoolse bloki ajakirjandus nõuab abinõude tarwitusele wõtmist jarnaste organisatsioonide wastu, kelle otjekohene ülesanne on wõitlus walitjusega.

Kardawad kommuniste.

Pariijist, 21. detf. Ametlikult lätkatase ümber ajalehtede teadaanne, nagu olewat walitus wõtnud erakorralised abinõud tarwitusele Amienis kawatsetawa kommunistide wäljaastamise wastu.

Reed ärewust tekitawad teated on täitja ilma põhjata. Amieni kommunistid awaldawad ise imestust selle üle, et nende kohta laotatakse jarnajeid kuulujutte laiali.

2. Internatsionaal ja sünd- mused Gestimaal.

Ei ole ühtki alatust töölisklassi vastu, ühtki äraandmist töölisklassi revolutsioonilises liikumises, kus vähemlased mitte ei esineks oma „demokraatlike wõtetega“.

Need demokraatlikud wõtted seisawad selles, et alguses juhitahe töölise vastu walgetaarditusele täagid, siis topitakse neid demokraatlike tüümide piinatambritesse ning siis... siis esinevad vähemlased „protestiga“.

Alguses lastakse ühes kodanlusega revolutsioonilisi wõitlejad maha ning siis teatakse pühaltult jüdametunnistuse puhastamiseks, et „proletariaadi tulemit seisab demokraatia ja wabaduse protsessis“.

Enne korraldatakse ühes kodanluse ja faasistidega töölise organisatsioonide rüüsimist, miinutakse siis emale ja õelbasse, et meie ei tea jellest midagi.

Ka sm. Jaan Tompi tapmise ja walge terrori kohta Gestis jääwad vähemlased oma „demokraatlike wõtetega“ truuts.

Wähemlased „protesteerivad“. Tõepoolest mehine ja julge tegu nende poolt! Nad on iegi ära saatnud selles juhtes II Internatsionaali büroosse 30-ne realise „protesti“. Tõepoolest, haruldane utoos töölise asja vastu! Tähendatud „protest“ on awaldatud iegi Berliinis ilmuwa „Sotsialistliku Teataja“ viimase leheküljel. Üks II Internatsionaali teoretikeridest, Adler, on pööranud Gesti vähemlaste poole iegi järelepärimisega — „kuidas lugu 1. det. mäsuga Tallinnas tõepoolest oli“.

Tõepoolest kangelastetegu vähemlaste poolt. Utelgu nüüd veel keegi, et vähemlased töölisklassi jundades on! Kuid waatame edasi. Wähemlased kirjutasid oma „protestis“: „Samuti ei sul meie filmi Nõukogu-Benemaa naabrite wäike riikide seisukorra ees, kes päale Gruusia traagilise saatuse kalu wad waatama oma kommunistide päale mitte kui poliitilise grupi päale, waid kui Nõukogu juhtid ja subsideeritud suure naabri agentide päale, kes waatamata oma rahu teadannete päale, ära ei ütle kallaletungimisest oma wäikelele naabritele. Kuid kõige selle juures ei wõi meie selles leida põhjust eriliste faaduste ja sõjawäljakohute maksmapanekust“.

Tähendab, ka Wene vähemlastele ei ole kommunistid muud kui Nõukogu agentid, mitte poliitiline grupp, mitte töörahwa wabastamise eest tegelikult wõitlejad. Ja vähemlased ei protesteerid põrmugi nende „Nõukogu agentide“ mahalaskimise eest. Nad kirjutasid jarnastele otjastele ije kahe käega alla, kuid see otjus peab tehtud olema demokraatlikult, mitte erakorraliste seaduste ja sõjawäljakohute põhjal. Tapte töölisi demokraatlikult paragraafide põhjal ja II Internatsionaali õnnistus olgu teiega.

Kuid kui II Internatsionaal Gesti kodanlusele soowitab tarwitulele wõtta demo-

Lastemajale abiks!

Kas lastemajale on toetust tarwis?

See küsimus ei ole mitte ainult üksikud „Gdast“ weergudel olnud, waid, kui nii helda wõib, juba tähtsena läinud. Jkka ja alati on abiküsimustes jeltakonna poole vöörnud, on püütud koputada jeltakonna jüdametunnistuse pihta abisaamise lootuses. Ei wõi helda, et need hüüded kõrbe oleksid kadunud. Teatud toetus on olnud, mis lastemaja seisukorda lenasti parandada on aidanud. Kuid ei saa ka jadata, et juurem oja jeltakonnast jellest abist jiski eemal on olnud. Lastemaja tarwitab toetust. Miks? Gesti jeltakonnast, et üldine riiklik majanduslik seisukord lastemajadele waga wähe abi lubab. Riiklik toetus on ainult nii juur, et jellega kõige hädalijemad wäljaminekud katta wõib, nagu — korter, walgus, küte, riided, pesu, teenijate ja kasmatajate palgad ning jöök. Kõik ülejäänud tuleb lastemajal omal muretjeda. Ja ülejäänute all tuleb palju mõista.

Seft nagu näeme, ulatab riiklik toetus ainult jelleni, et lastel warjupaik oleks, kus neil mitte nälga, külma jne. ei tuleks kannatada. Kuid lastemajal on veel teine tähtis külg olemas ja see on **kaswatus**. See wiimane junnibki alalijelt jeltakonna poole pöörama. Nagu lastemajades üldie, nii on ka Gesti lastemajas kaswandikfudena pääasjalikult need lapid, kelledel kas kodu, j. o. wanemaid üldie ei ole, ehk majanduslik seisukord lapsi ülewäl pidada ja kaswatada ei luba. (Wastawate ajutuste poolt on laste kodune seisukord mitmeti läbi waadatud ja alati jellele otjufele tulnud, et neist kedagi kodu janta ei wõi.) Tähendab, päale warjupaiga andmise peab lastemaja kaswandikfudest ühiskonnale kajulikult töölisi kaswatama. Seda kaswatust wõib aga ainult siis tegelikult läbi wiia, kui jelleks wastawad abinõud on. On lastemaja eesmärgiks ühiskonnale kajulikult töölisi kaswatada, peab kaswatusmetood järjeklikult töö põhimõttele põhjenema. Meil puuduvad lastemajas aga igasugused töökojad, puuduvad tööriistad, ained jne.

Lastemajal enesel puudub wõimalus neid muretjeda. Kust peame neid wõtma? Loostus jääb ainult jeltakondliku toetuse päale. Ainult jeltakond wõib nem-

dele kaswandikfudele appi tulla, kes praegu organiseeritud ridadena wande on annud revolutsioonilistuleks **alati walmis olla**. Toetust on tarwis.

Selttimehed. töölised!

Igal on mees, misjuguje tändmusega noores põlmes wabritutesje, tehaesje ehk töötubadesje tööd öppima läktime, teades, et ainult töö oskus ja töötamine meie elu kindlustada wõib; igal on mees, misjuguje huwitusega me tööriista eimeist korda kätte wõttime, et jellega tooresaineist midagi walmistada. Tõsi, aeg oli teine. Kuid tagajärg oli üks — meist arenesid oskuslised töölised mitte ainult kapitalistide orjades, waid ka tööilma loojateks — kommunisti teostajateks. Ainult klasisteaduslik-öskusline töölise wõib töörahwa riigi ehitustöös kajulik olla.

Sedajama igatjewad meie kaswandikud lastemajas. Kuigi kaswatuse ideoloogiline külg neid revolutsioonilise töörahwaperesje on liitunud, puudub neil jee töö praktiline, mis ideoloogiate aluspinna loob. Wälja tulles lastemajast tahaksid nad otjekohe meile töös abiks olla, kuid seda wõiwad nad alles siis, kui lastemaja neid töösuskuslikult on teinud.

Praegu on mõnedki selttimehed juba kahes fihis oma pistkest toetust lükanud: 1) puutööstuse ja 2) raamatute köitumise (siinjuures ka karpide tegemine) töötubade fiskejades. Need selttimehed wõiwad ükifikult aga ainult wäikeje oja tarwisminematest tööabinõudest anda. Päälegi ei tohiks lastemajast ka metalltööstus puududa, olgugi lufufepa töötoa näol.

Nende ettemõtete läbiwõimiseks pööramegi selttimeeste töölise poole. Wõimalik, et ühel kui teisel tööstusalal töötawatel selttimeestel mõnigi tööriist olemas on, mille äraandmine ijeärakult auks järele ei jata. Reist ükifikute tööriistadest arenewad aegapidi töötad, mis, wõib olla, lastemaja edaspidise toe ije ära kindlustawad.

Meil on tarwis ainult algus wõimaldada. Wastame siis noortele leninlastele —

ka meie oleme walmis!

G. Teiter.

kraatlike paragraafe, siis arwawad Gesti Marinab-Reid-Astid, et ka walge terror demokraatia paragraafide alla mahub ning ruttawad seda terrori toetama oma oja wõituga kodanlikust walitsusest. Gesti jotsid on wiimase wiigilehe eest wisanud ja teerwad awalikult jeda, mida II Internatsionaali juhid demokraatlikult paragraafide all soowitawd teha. Nagu näeme ei ole siin põhimõttelisi lahkimineid, küsimus seisab ainult taktikas. Kuna II Internatsionaal töörahwaist veel demokraatlikult paragraafidega pimestada püüab, arwawad Gesti jotsid, et see päästerõngas

neid enam wee pääl ei hoia, jesi nad on liiga fagedasti ja awalikult töörahwa huwidid ära annud. Ja Gesti jots astub awalikult kodanluse teenistusesje. Ega raha ei hajfe!

II Internatsionaal „protesteerib“. II Internatsionaal arwab juhuse leidnud, kuidas jälle oma „sotsialismi“ näidata. Waevalt leidub aga jarnaseid kolupäid töölisklassi hulgas, kes nende „sotsialismi“ usub. Liiga mada on jee ja hajfe liiga jälgilt, et keegi sinna fogemata ära efsiks, kõnelemata juba wabatahtlikult minekust II Internatsionaali poole. R. T.

Kodanluse maalt.

Albaania mäsajad on lühia saanud.

Serbia abi mäsajatele.

At h e n a st, 21. det. Albaania misjion teatab, et mäsajate wäljaastumised algasid 16. det. Serbia korraldustude wägede abil Dibre ja Kosowa piirkonnas. Teadaanne lütkab ümber kuulujutud Skutari waldamisest ja awalbab lootust, et mäsajad lähematel päewadel litwideeritakse.

Mäsajate lühiaastamine.

Wi i n i st, 21. det. Belgradi hallikatest jaadud teated tõendawad mäsajate lühiaastumist Albaanias, kes nüüd taganewad, rasteid kaotusi kandes. Albaania walitus näitab jelle päale, et päale Jugo-Slaawia walitjuse ka Greeka walitjus mäsajaid on toetanud.

Rumeenia otjib unji peremechi.

Wi i n i st, 21. det. Uhenduses Rumeenia merewäe misjiooni jaatimisega Itaalia, et Itaalia laewastiku tundma öppida oma laewastiku ümberwõormeerimise otjitarbeks, tähendawad ka Rumeenia walitjuse ringkonnad Itaalia-Rumeenia wahekorraldumise päale.

Rahwuslaste lehe „Lupta“ teatel peab admiraal Skodilu Roomas selgitama ka jöjalie liidu loomist Itaalia ja Rumeenia wahel.

Samal ajal näitab oja Rumeenia ajakirjandust Rumeenia wälispoliitika muutmise päale Itaalia ja Inglismaa kasuks. Inglismaa wõitis juba enefe päale Rumeenia jöjadulaewanduse kordajadumise. Rumeenia walitjuse järelandes Inglismaale majanduslikul alal wiimase ajal näitawad ka Inglismaale lähenemise püüdeid.

Horde hirmutab S. R. W. Liidu punane lipp.

L o n d o n i st, 21. det. „Times“ teatab hirmunult, et S. R. W. Liit tungib iga päewaga kaugemale Aafias ja läheneb India piirile. Hiljuti tõmmati punane lipp üles Tshugutshanis (Mongoolias). Lähemal ajal awatakse nõukogude konsulaadid kõigis juuremates Mongoolia linnades, mis on 20—40 penitoormat Inglije-India ja Tiibeti piirilt.

Nõukogude Liidu ja Saksamaa kaubaleping.

B e r l i n i st, 21. det. „Dft Express“ agentuur hoiatab optimistlikult waadete eest Nõukogude Liidu ja Saksamaa kaubalepingu tagajärgede kohta.

Agentuur tähendab, et paljudes tähtsates küsimustes ei ole veel kokkuleppele jõunud ja nõukogude walitus peaks rohkem wastutulelik olema, kui tema jeda jeni on olnud.

Leninismi lipu all edasi.

P. Peterson. (Järg 5).

Mõned näitused: Sm. Trotski toob Lenini kirjast W. R. P. Piiteri ja Nõukogu komiteede*) järgmisi wäljawõtte:

„Enamlastel ei ole õigus oodata nõukogude kongressi, nad peawad k o h e wõimu oma kätte wõtma Sellega päästawad nad nii rahwuswahelise revolutsiooni (jett wastasel korral ähwardab kõifide maade imperialistide kottulepe, kes päale mahalaftumiste Saksamaal on üksteisega jöbinud ja ühinewad meie vastu), ja Wene revolutsiooni (wastasel korral wõib päris anarkia laine meist tugewama faks jaada) kui ka jadade tuhandate elu jöjas.“

Wiitutus on kuritegu. Dodata nõukogude kongressi on wormaalsuste lapsemäng, hääbistaw wormaalsufe mäng, revolutsiooni äraandmine.“

Samuti tuuakse ka teisi wäljawõtteid, kus Lenin nõudis, et ei tohi wiitutada ja ei tohi iegi oodata 2-ft nõukogude kongressi. Päälisandusest awaldades oma nõusolekut Lenini seisuõhtadega, kirjutas Trotski teisel leheküljel:

*) Jmmus eelpooltähendatud raamatus „Oktoobrirewolutsioon“.

„Meil oli wõimalus juuremal wõi wäiksemal määral wõimu ülewõtmist jiduda 2. nõukogude kongressi filmapilguga ainult seepärast, et „waitne“, ligikaudu „ie-gaalne“ jöjariistus ülesastumine oli kõige wähemalt Petrogradis tolm neljandiku kui mitte üheksa kümnendiku läbiwiidud tõi-asjaks“ *).

Kii selgitab sm. Trotski neid tingimusi, mis wõimaldasid Oktoobrirewolutsiooni hiljem teostada, kui jeda Lenin nõudis. Ja jatab kõrwale põhjused, mispärast nõudis Lenin, et enamlased ei jooks oma ülesastumist mitte ühe wormaalse tähtsajaga ja nimelt, et revolutsiooni ei tehta ualgi ühe ehk teise waremalt wäljakuulutatud päewal, milleks waenlane, kui tal wähegi jõudu, wõib omatähtset organiseerida.

Ehki teine näitus. Lenin kirjutas alles eelpoolnimetatud kirjast weel järgmist:

„Kui wõimu on wõimata wõtta ilma ülesastumise, tarwis minna ü l e s a s t u m i s e l e k o h e. Wäga wõimalik, et just praegu wõib wõimu wõtta ilma ülesastumise: näituseks, kui Nõukogu nõukogu praegu k o h e wõimu wõtats ja ennaft (ühes Piiteri nõukoguga) walitjuseks kuulutaks. Moskwas on wõit kindlustatud ja j ö d i d a p o l e k e l l e g i l. Piiteris wõib parajast aega oodata. Walitjusele ei ole

*) «Уроки Октября».

midagi teha ja puudub pääjemine, t a a n n a b a l l a . . .

Piiterist ei ole jundusit „alustada“. Kui Nõukogu „algab“ werewalamiseta, toetawad teda tingimata: 1) jöjawägi wäerinnal poolchoiuga, 2) talupojad igal pool, 3) laewastik ja Soome jöjawäed lähewad Piiteri päale.“

Wida kirjutas sm. Trotski jelle ettepaneku kohta: Ta kirjutas „Oktoobri õpetundides“ järgmist:

„Kui ülesastumine oleks alganud (nii nagu soowitas Lenin — P. P.) Moskwas enne pöört Petrogradis, siis ta oleks mõõdapääjemata wõtnud enam pifaldajema iseloomu ja päälegi wäga kahtlewa järeldusega, aga luhtamine Moskwas oleks rasteisti mõjunud Petrogradis.“

Kui meie waatleme sm. Trotski targutusi Lenini seisukorra kütumiseft Oktoobrirewolutsiooni puhul ka tema teiste raamatute alusel, siis näituseks leiame wihtesest „Leniniist“) järgmist:

„Lenin oli waimustuses, mis wäljendus rõõmuhüüetes, naerus ja kätchöörumises. Pärast muutus ta waitemaks, mõtles ja ütles: „Mis siis, wõib ka nii. Et ainult wõtta wõimu“. Ma jain aru, et ta ainult jell filmapilgul lõpulikult leppis jellega, et meie äraütlesime wõimu ülewõtmiseft salajase salanduse teel.“

*) Л. Троцкий „О. Ленине“.

Kii kirjutas sm. Trotski pärast Lenini jurna meie partei juhi ülewõlpidamise kohta 25. oktoobril 1917 a. Wida wõib jellest järeldada? Gsifeks, räägib Trotski, oli Lenin jelle poolt ja nõudis, et wõim wõetaks j a l a j a (blantistlikult wiisil) üle. Teiselt, räägib Trotski, olla Lenin wiimse päewani jelle vastu olnud, kuidas partei otjustas wõimu wõtta. Päale selle wõime jamaas raamatus ja ka eelpoolnimetatud „Oktoobri õpetundides“ jäärased märkused Lenini seisukoha kohta leida, nagu oleks ta wõimu tahunud wõtta „nõukogude jeltataga“, ainult partei jöul. Kas wõib hullemaid jaburdufi ja hullemaid wõltfimeft kufagilt leida päale sm. Trotski ja vähemlaste. Kerenski, Suhanow, Dan ja teised kirjutasid Oktoobrirewolutsiooni jääraselt.

Kii kirjeldab sm. Trotski Lenini osast Oktoobrirewolutsioonis. Targa otjib ta punktisid, kus mitte alati otjekohe, waid alt hõlma Lenini seisukohasid maha teha. Teiselt poolt käib waewalikult kogu kirjastist jöon läbi, et partei jekkomitees oli jiski Lenin päale tema (jee on Trotski) ainufeseks inimefeks, kes enam-wähem dieti asja hindas. Reffomiteel, kui juhtimal partei jekkotal ja ka kogu parteil, jättes kõrwale ükifikud üleüldised mõtused partei tähtsusest ülesastumises, nagu proletarfe revolutsiooni „päämijeks tööriistaks on par-

Läbirääkimised Prantsus- maaga laenude tasumise juhates.

Pariiist, 19. det. Matini teadetel, esimene Krasini ja De-Monsie nõupidamine, mille järele edaspidise Nõufogude-Prantsuse läbirääkimise aluseks võtta ettepanek, ajutada niisugune ühisus, mille puhastajast oleks huvitatud ka Bene laenu omanikud, ei annud rahuldavat tagajärge. Bene laenu omanikud, kui nende poole järele küsimusega pöörditi, nõudsid jellekohast finantse nõufoguvalituse poolt. Nõufoguvalitus vaatamata Krasini ja Katorvski tõendamisele, pole ülesandetanud mingisugust tahtmist kogu leppida.

Tähelepanek kuulujutu päale, mis nõufoguvalituse poolt tähistatud, nagu jõe-
daks Krasini Moskvasse, Matini tähelepanek, et Krasini jaoks olaks siis autoriteetne vastutulek, kui ta oma waadetele leiab pooldaja nõufogude valituses. Ajaleht tähelepanek lõpusõnas, et võib-olla loota, et Prantsuse Nõufogude läbirääkimised praegusest võivad olla produktiivsed lähematel nädalatel.

„Anna tagasi võlad“.

Pariiist, 22. det. De-Monsie „Petit Journal“ weergudel kirjutab: Tunnistades S. R. W. Liidu, Prantsusmaa fama vähe pooldab kommunistide ideesid, kui omal ajal pooldas tjarismi ja tjaari ideed. S. R. W. Liidu tunnustamine ei jätta meid sõjariistadeta enamuse ees, kes oli olemas ka enne tunnustamist.

Kui Krasini vastu oma lubadusi peaks ulualust andma wandeseltlastele, ei ütle meie lahti otustawatest abinõudest.

Meie hüüdnõuk on läbirääkimistel: „Mitte midagi, kui pole vastuandmist.“ Meie seijame kindlalt reaalsete faktide alusel — Riisama ei ole ühelgi valituse ja parlamendi otjusel seadusliku jõudu, kui pole saadud jellepääle nõusolekut Bene laenu omanikudelt. Uus Wenemaa peab rahuldama nende vastunõudeid, sest ilma jellelta on võimata igasugused läbirääkimised.

Nahelt Ameerika pangalt 200 milj. rubla röövitud.

New-Yorgist, 21. det. Texasesi pani jalk rööwleid, kes tahet panu rööwleid, faubandusliku linnajao põlema. Nende läbi jaadud kahju arvatakse 100 miljoni dollari päale.

Suur tulekahju New-Yorgis.

New-Yorgist, 21. det. Keskpargi lähedal oli suur tulekahju, milles terve rida majasid maha põles. Tules jai ka hulk inimesi surma.

Abdel-Kerim — sultaniks.

Pariiist, 21. det. Mäshawate marokkolaste juht Abdel-Kerim kuulutas ennast sultaniks Riifi maade üle.

Õpetajate ülesanded kultuur-hariduslikus töös.

Esimene ülesanneline pedtehnika- fume konverents,

kus esitatud olid 6 pedtehnika-fume: 3 Wene, 1 Soome, 1 Poola, ja 1 Eesti pedtehnika-fume, oli reedel 19. det. Esimese rida seitsmehi ja seitsmeli pedtehnika-fumide aruannetega päewatõrre punktide kohta, mis olid järgmised: 1) jõeiaalne kasutus ja kooliõpetaja, 2) eneseharimistöö maa kooliõpetaja hulgas, 3) industriaal-talumus pedtehnika-fumides, 4) põllumajanduslik talumus pedtehnika-fumides ja 5) kultuur-hariduslik töö ja kooliõpetaja hulgas. Konverentsi kokkufutsumise faktoriteks olid: 1) eelseisew ülesanneline kooliõpetajate konverents Moskvas ja 2) sideme põlmine pedtehnika-fumide wahel.

Nagu konverentsi awamiskõnes tähelepanek, ei jaa eitada selle konverentsi erilist tähtsust. 13. partei kongress juba seadis üles loetluse — töö maakooleõpetajate hulgas, mida eelseisew kooliõpetajate konverents järeleandab ja detailiseerib ning millises liinis töötas ka käesolew konverents. Et pedtehnika-fumide õpilased suures enamuses saawad töötama maal, siis puutus jee neid lähedalt ja andis ainet waetluseks.

Küla seijab teelahemel. Seks annawad põhjust 3 momenti: 1) komjoomooli kahu, 2) pioneeride liikumise kahu ja 3) mureng massi psühholoogias (eriti kehwiute hulgas). Waja on kiire korras anda kindel ideoloogiline jalgealus talupojale ja talunoorjale, waja on seks ümberkaswataba küla kooliõpetajat, sest ainult 89 prot. neist wõtawad enam-wähem aktiivselt osa poliithariduslikust tööst wäljaspool kooli. Ent ei ole teist teed läheneda talupojale, kui küla kooliõpetaja läbi. Kooliõpetaja peab saama agitatsiooni ja propaganda keskkohtaks külas.

Si. Sauks, tehes esimest aruannet, peatab kasutusmõiste ajaloolisel arenemiskäigul ja kriiputab alla kahe tüübilt kooli kapitalistlikus ühiskonnas: üks kõrgem, võimul olewa klassi huwides fama klassi jaoks, teine eksploateeritawate jaoks ka võimul olewa klassi huwides. Need kodanluse huwid on jarnastet, et kaswataba töölise lastest sõnakuulelikke, pimedaid orje, kuna kapitalisti lastes äratada põlgust töö vastu ja võimul olemise tunnet.

Meil, Sots. Nõuk. Wabar. Liidus, on kool esifakt proletariaadi teenistuses. Kooli kohuseks on anda teadlikku kirjaõpetajat (selle sõna kõige laiemas mõttes) wõitlejat ja ülesehitajat Nõufogude riigi kodanlikku. Siin puutume meie kogu jõeiaalse kaswatusjega, mis minewiku kaswatusjelt, perekonna — individuaaliliselt — kaswatuselt erineb seega, et annab lapsele kollektiiviliku tunde, omawalituse ja marksiistliku ilmawaate.

Lõputus peatab aruandja hoolealuste laste küsimuse juures ja rõhutab nende or-

ganiseerimise wajadust lastemajaja, pioneeride hulka wõi m.

Teine aruandja Maltsew peatab küla oludel ja näitab kui suur tähtsus on küla kooliõpetajal külas. Mitte üksi pedagoogilisi teadmisi ei nõua küla, waid ka weel põllumajanduslikke, juriidilisi, statistilisi jne. Kooliõpetaja on nagu kaew, kust alata pumbata küla wetti. Et kaew tähtsaks ei jääks, tuleb teda täiendada eneseharimise teel.

Selles on kolm liini: 1) professionaalne, mis puhul tuleks tarwitada ringide meetodi, 2) kultuur-hariduslik ja ökonomiline, mil puhul tööd peab tegema kollektiivselt, kas klubis, lugemistoas, wõi n. e. 3) maafonna (küla, walla) uurimise liin, mida teostatakse ekskursioonidega. Kõiges liines läheb kooliõpetaja eneseharimistöö kaugas kollektiivis harimine, töö talupoja noorte jne. hulgas.

Sm. Redrow omas kolmandamas aruandes puudutas küsimust — mispärast on meil industriaalne talumus pedtehnika-fumides. Seks on kaks põhjust: a) side hariduse ja tööstuse wahel ja b) tööarmastuse ja aruamise kasutus õppuris. Seda jaadakse kätte laboratooriumides ja töökodades koolide juures kui ka ekskursioonides tehastesse, wabrikuisse jne.

Keljas aruandja wõtab põllumajandusliku talumuse pedtehnika-fumides ja kriiputab alla, kui isearanis tähtsat faktori sideme loomises küla ja linna wahel. Päärõhku tuleb panna praktiliste katsetele maal, sest teoreetilised loengud, kõned kaowad 95 prot. kaju. Aruandja näitab, kuis wõib kooliõpetaja laste läbi, neid kohustades kogu mingi katse tegema, mõjuda talupoja massile. Ta terwitab hoolekandwust külas ja joowitab kajuada jeda kui sideme loomist tööstuse ja hariduse wahel. Lõputus kriiputab alla põllumajanduslikkude ringide ja wäljanäituste korraldamise tähtsust.

Wies aruanne puudutas kultuur-haridusliku tööd külas. Kooliõpetaja peab olema ühtlasi W. R. P. agitprop. Päärõhku ootab kooliõpetajat külas määratu tegewuswõime ühiskondliku ja majandusliku ülesehitustöö alal. Kooperatiivid, lugemistoad, elaw leht, teadete nurr, ajalehe sõprade ring — kõik need organisatsioonid wiidakse ellu kooliõpetaja abil. Praegu wõtawad jee tööst oja ainult 89 prot. õpetajast. Kuid me peame jeni püüdma, kuni kõik 100 prot. pole aktiivsed töölised.

Tähtis on kultuur-hariduslik töö klubis. Tähtsamatest ringidest on marksiistlik ring ja usuwastane ring. Kuid loetluseks on kirjaõpetamistele liitwiderimine. Igi 65 prot. elanikest on meil praegu kirjaõpetamatad (jee käib terve Wenemaa kohta). Siis tuleks weel järeleandada tööd naistehariduse hulgas.

Päärõhku hariduse osakonna esitaja terwituse lõpet konverentsi töö. R. R. t.

24. detsembril julutakse „Edasi“ talitus f.4

T ä n a

on wiimane aeg „Edasi“
tellimist jaanuarikuu päale
uendada.

Talitus.

Nõufogude maalt.

Protest dr. Poljäkowi tapmise kohta.

Wladimostoti teaduslikkude töölise sekkumise üldkoosolek wõttis vastu ühelhäälel protesti-resolutsiooni Gestimaa meelest muutenud reaktsioonilise walituse poolt mahatapetud dr. Poljäkowi kohta.

S-tunniline tööpäew teenijatele.

S. R. W. Liidu rahwa töökommisjariat töötas wälja eelnõu, mille järele riiklikkude, ühiskondlike ja kooperatiivsete ajutuste teenijad peawad tööle ilmuma 5 minutit enne töötaja algust. Tegelik tööpäew algab kell 10 ja kestab kella 16½ päewal. Erakorraliselt etteulunud tööpäewa pifendamine arwatakse maha järgmise päewa tööpäewa lühendamisejaga. Lahtilaskmine jünit ainult töölise kontrollkommissjonide otjusel.

Tööline ülesleidja.

Luganskist kirjutatakse, et jalk aurururite „Otkobrirewolutsiooni“ tehases lufusepp Semjonow täiendas saepinki. Leidus suurendas pingi töowiljalust kahe wõrdjeks.

Rahwamajandus.

Leningradi tööstus 1925 aastal.

Leningradi tööstus aast-aastalt suurendab planeeritud oma jaaduste wäljalaskmist.

Wiimajel Põhja-Lääne oblasti majandusnõupidamise plaani komisjoni istangul finitati ära oblasti tööstuse jaaduste wäljalaskmise programm 1924—25 aasta päale 294.968.060 rubla jummas, mis on mõõdunud aasta jummast 37 prot. kõrgem.

Programmi finitati kui miinimum. Tööstusbüroole tehti ülesandeks läbiarutada küsimust üksikute tööstusharude laiendamiseks turu nõuete seisufohast. Sel aastal peab meie tööstus laiendama walmistust, laialiste talupoegade nõuete seisufohast wäljamines.

Trustide kauplemise aparaat waadatakse läbi ning lihtustatakse, et wähandada kõrwalisi kuluseid ning kindlustada trustide elawat sidemepidamist kooperatsiooniga ja kauplemise orgaanidega.

tei“, ei näe meie mingisugust mõju Otkobrirewolutsiooni päale olema.

Selle tõendusjeks toome weel wäljawõtte jm. Trotski tööst „Otkobri õpetunnid“. Ta kirjutab ülesastumise alguse kohta, et jee algas faktiliselt 9. oktoobril, kui Petrogradi nõufogu tema juhatusel otustas linna garnisooni mitte lasta wälja wiia. Selle kohta leiame:

„Sellest filmapilgust (9. okt.) meie juba faktiliselt astumise sõjariistus ülesastumisele... 25. oktoobri ülesastumine oli juba kolm neljandikku sel filmapilgul ette ära otustatud. Siisulijelt oli meil siin sõjariistus ülesastumine. — Meil oli siin „wakiine“, peaaegu „legaalne“ sõjariistus ülesastumine, mis oli kolm neljandikku, kui mitte üheksa kümnendikku läbiwiidud faktiks... Meil oli sellest filmapilgust päälinnas wõidurikas ülesastumine.“

Natuke kaugemal jatkab, et „Lenin, kes asus Petrogradist wäljas, ei hinnanud seda fakti kogu tema suuruses... Rewolutsioon wiidi üheksa kümnendikku wõrra läbi, aga Lenin ei osanud seda fakti hinnata. Weel rohkem. Isegi kesk-komitee, kui meie tahame loogikaliselt mõelda, kufkus siisse. Sm. Trotski wiis 9. oktoobril rewolutsiooni peaaegu läbi (üheksa kümnendikku), aga nagu meie arhiwi materjaalidest wõime näha, otus-

tas kesk-komitee küsimuse alles 10. oktoobril ja finitatis selle otuse teist forda omal koosolekul ühes aktiivsete töölisega 16. oktoobril. Kii tuleb Trotski järele, et partei kesk-komitee ei juhtinud jündumist, waid jorkis jahas.

Ei wõi hinnata wäikeasju, millel oli küllalt tähtsust, ifka weel nii wäartuslikkudeks, et jalk juba üheksa kümnendikku läbi wiidi. Ei wõi parteile, töölisklassile ja Kom. Internatsionaalile nüüd seletada, et kõik, mis jündis pärast 9. oktoobrit, on ainult üks kümnendik rewolutsiooni wõitlustest. Las! jm. Trotski, kuigi tahab leninismi rewiderida, jäägu iflagi truuks Otkobrirewolutsiooni ja tema wõitluse tähtpäewale.

Kokkuvõttes peame ütleva, et selles pildis, mida maalib meile jm. Trotski Otkobrirewolutsioonist, puudub enamlaste partei ja tema juhtiw kesk-komitee — kesk-komitee. Puuduwad ka jarnaste organisatsioonide komiteed, nagu Petrogradi ja Moskwa komiteed. Samal ajal pajatatakse üksikute seitsimeeste wigadest, mida nad tegid enne Otkobrirewolutsiooni ja Otkobrirewolutsioonis, upitatakse lugeda filmade ette Lenini kaju, kes põhiküsimustes (millaal teha rewolutsiooni ja kus teha) ekfis ja katjutakse ennast rewolutsiooni läbiwiimise kogu otuse ja taruse keskpunktiks teha.

„Parempoolne wool“ enamlaste parteis.

Kahe woolu wõitlust, mida jm. Trotski jutlustab, kujukatakse üleiluliselt wiimse poolt järgmiselt:

Esitaks oli kohe pärast weebuarirewolutsiooni sekkhääleandja weergudel näha, et aetakse kaitsejõudlaste poliitikat, mis sellest olenes, et „parempoolse woolu“ esitaja jm. Kamenev oli lehe toimetuses.

Teisjeks läks wõitlus ägedamaks Lenini tagajutulekul Petrogradi, jee ta seadis hüüdnõu üles: „waja wõtta wõim nõufogude kätte“ ja tahtis jeda kohe teostada, mida aga Lenin tegelikult ei õpetanud. Sest kui jm. Trotski ei mäleta, las ta siis lugegu kirjatükki „Kriisi õpetunnid“, kus Lenin kirjutab: „Urge laste enast teel kõrwale liia wäikefodanlikkude „fokuleplaste“, kapitalistide — katsejõudlaste, ja „toetamise“ pooldajate poolt, aga ka mitte üksikute ifikute poolt, kes on walmis kalduma ja enne rahwa enamuse kindlat liitumist hüüdma: „Maha ajutine walitus!“

Kolmandaks waltas wõitlus „parempoolse“ ja „parempoolse“ woolu wahel aprillist augustini, kus wiimne Leninile

*) Jlmus ajalehes „Правда“, 23. aprillil 1917 a.

fogu aeg kaifaid kodarate wahel loopis ja takistas wõimu ülewõtmist.

Keljandaks oli Lenin demokraatliku nõupidamise ajal osawõtu vastu sellest nõupidamisest, kuid parempoolne wool kaitkes osawõttu. Tegelikult wõime leida Lenini kirjatükki „Wõitluse fangelastest“) järgmiselt: „Enamlaste osawõtt häbitawast wõitlusest leidis selles komöödias just samajuguse õigustamist, kui meie osawõtt 3. riigiduumast; ka „laudas“ tuleb kaitsta meie asja ja ka „laudas“ tuleb paljastamismaterjaali anda rahwa õpetuseks.“ 27. septembril kirjutab ta jamas ajalehes, et meie effijime ja wiga tuleb parandada. Wiga ka päale selle parandati.

Wiindaks pühendatakse mitmed leheküljed jm. Kamenevi, Sinowjewi ja teiste seisufoha walgustamiseks Otkobrirewolutsioonis, kui wiimajed kesk-komitees ülesastumise vastu olid oktoobris, kusjuures kõrwale jäetakse nende ja ka teiste seitsimeeste põhjenduste, mida jm. Kamenev ja Sinowjew ije mõne päewa pärast oma weaks tunnistasid, õige walgustus, waid püütakse neid teha Sassa wahemlaste juhi Rudolf Hilferdingi jarnasteks.

(Järgneb.)

*) Jlmus 24. sept. ajalehes „Рабочая путь“.

Cestlased E. R. W. Liidus.

Leningrad.

Peterburi-Wiiburi raioonides elawatele cestlastele.

Kallid seltsilised!

Meie elame ülemineku ajajärgus, mil wana, kapitalistliku ilmatorra jäänused kofu warisewad. Selle ajamele tärkawad uued ühiskondlikud wõrvid, uue kultuuri ja teadusega, mis sajamiljonilisele töödtegewatele hulkadele wastawad. Minult nõukogude wabariikide Liidus on meil võimalik teadust wabalt omandada.

Wõitlus tõmbab meie riidest fajaad, tuhanded parematest poegadeist, õdedest. Kogu Eesti on jällegi wärsfete mullafingastega üleküwatud. Metstik kodantus teeb kõige jäledamat häwitustööd töörahwa riidades. Kuid uued hulgad peawad wõitluses langemate seltsimeeste ajemele astuma. Uued hulgad, mitte üksi sõjariistus jõul, waid ka findla ja küpe klassiteadwusega. Findel ja selge klassiteadmus sünnitab rewolutsionääri, kes metstiku kodanusklassi häwitajateks saawad.

Peterburi-Wiiburi raiooni klubi liigete üldkoosolek seadis enesele ülesandeks neis raioonides cestlaste tööliskultuuri poliit-hariduslikku tööd laiendada ja süvendada, et kaswatada hulkasid, kes kui üks mees tarwilikul filmipilgul wäljaastuda wõiwad, kui neid rewolutsiooni hüüd rahwuswahelises ulatuses ehk mõrjufatalises Gestis kutsutakse.

Üldkoosolek kutsus kõiki ülastähendud raioonides asuwaid cestlasi klubi liigeteks astuma. Klubi korraldab selleks otstarbeks kahenädalise hooaja, algades 23. det. kuni 8. jaanuarini.

Üldkoosolek on kindel, et need tööliised, need cestlased, kes senini veel klubi liigeteks endid registreerinud pole, seda tähendud hooaja wästel teewad, teades, et kollektiivses ja findlalt klassiteadmuslikul alusel põhjenuwas jões kodanuskorra hanaaewaja on.

Weel kord: seltsimehed ja seltsilised — kõik klubi ümber! Kõik aktiivseteks klubi liigeteks!

Peterburi-Wiiburi raiooni Eesti töörahwa klubi juhatus.

E. R. W. Liitkooli

W. R. P. kollektiivse liigete, kandidaatide ja W. R. W. U. kollektiivse ühine koosolek wõttis wastu jm. Trotski teguwõlli arutades järgmise resolutsiooni:

"Sm. Trotski järjekordset wäljaastet tunnistame Genini õpetuse õnnistamise katseks. Kirjatult: "Otkobri õpetunnid", ei selgita Otkobrirewolutsiooni areneriist ja tegeliku käiku, waid toob wõltsingut nooremate partei liigete keskele, neid wiies rewolutsiooni wõitluskäigu ebaõigele hindamisele.

Tunnistame tarwilikust, et keskkomitee jm. Trotski kutsus korra juure, teda loobuma wähenemistest seiskuhalt, wastasel korral kõrvaldada partei riidest, waatamata tema rewolutsiooniliste teenuste päale.

Seninismi jäwendamisteks alata kohapääl ringides jm. Trotski eeskuste lähemat uurimist, Otkobrirewolutsiooni, ametühijuste nipi j. t. küsimuste kohta".

Resolutsioon wõeti wastu ühelhäälel, kahe seltsimehe erapooletusel. Wastuhääletajaid ei olnud.

S. W.

Siber.

Ujuwastane töö edeneb.

(Iwanowa ajundus, Omski kub.).

Wõitlus ujuhullustuse wastu on täies hoos. Lugemistoas töötab ujuwastane ring. Wäljaantawates seinalehtedes ilmawad ujuwastajad kirjutused. Peetud on seni kaks loengut uju tekkimise ja arenemise üle. 14. detsembril oli näitemäng "Wagade elu", millel oli ka ojalit ühiste ujuwastajate fihutustööga. Mäng läts ladusalt ning uued dekoratsioonid mõjusid ka omajagu kaaja, nii et fogu mulje jäi terna. Minult paar wanemat inimest kuuludus ütletat: "Mis nad sest jumalast igal pool nii kujuwad".

Jõulude tawatseb noorte ühing lawatada loomingu "Jõulu laupäew taewas" ning wälja anda ujuwastajate seinalehe numbri. Lugemistuba aga korraldab seni veel paar loengut maailma ja elu tekkimise üle.

Ujumestele see ei meeldi.

D h a t a s.

Partei elu.

Partei koolide tegewusest wabrikute juures.

Möödunud nädalal tegid wabrikute juures töötawate partei koolide juhatajad-lektorid aruanded oma senisest tegewusest Smolnõis, Eesti seltsioonis, kus selgus, et tegewus on teinud peatamata edasi ja on wõtnud rohkem findlama fuju, kui oli see alguses — umbes paar fuud tagasi.

Kaubasadamast, kus kuuekuulise partei kool jm. Raudsepa juhatusel töötab, on osawõtjate arv tõusnud ja tegewus elawamaks läinud. Kool töötab ükskord nädalas — igal kolmapäewal, kuid jaanuarikuul on kawatjus kaks kord nädalas töötada, et programmis ettenähtud küsimustes jõuaks kewadeks läbi minna. Läbi töötatud küsimuste selgitamiseks korraldatatse rida eeskursioone rew. muuseumi. Wajirjanduse wastu tuntatse huwi ja on organikeritud ajakirjanduse sõprade ring, kuhu kuuluvad jm. Piilmann, Depan ja Warge.

Wassjawi raudtee päättöötabade juures töötab kuuekuulise partei kool. Kooli juhataja jm. Stein — tegewus korralik ja osawõtjad aktiivsed. Pannatse toime eeskursioone rew. muuseumi. Tegewuses on tõusu määrgata. On eraldatud wälja "Edafite" kirjasaatjad. Kohalise kultuuri komisjoniga on loodud kindel fide, mis võimaldab käskides töötamist.

Sheljabowi nimelises wabrikus töötab kool kolmekuulise programmi järele. Kooli juhataja jm. Rabin. Osawõtjate arv edine, kuid on kujunenud findlamaks. Töö-

waheagadel — uue aasta ümber, kawatsetakse kooli tegewust kaks korda nädalas pidada. Seni töötas kord nädalas ja kuni rahuloldawalt. Cestiteelset kirjandust on muretsetud. Tegewuses on määrgata hoogu. Osawõtjate aktiivsus teismine. Korraldatakse eeskursioone.

Putilowi wabrikus on partei kool kuuekuulise programmiga — juhataja jm. Kajak. Kool on findlale jalale seatud ja töötab rahuloldawalt, wõetakse küsimuste arutamistest elawalt osa. Kirjanduse järele on tarwidust. Osawõtjate arv on kindel — ühiskute puudumist tuleb täiesti ette.

Trotski tr. Doano jaama juures lauwabrikus töötab kolmekuulise partei kool, juhatajaks on jm. Tõrwa. Tegewus kuni teismine. Osawõtjate aktiivsus rahuloldaw. Wajalehti loetakse elawalt. Tegewus koolis wõtab juba findlama fuju ja lajeb loota wiljarikast tööd. Kirjandust on olemas, kuid tarwidus on juureni.

"Treugolnitu" wabriku juures ei ole veel findlalt wälja kujunenud, need andmed, kui palju ühijest töötamine Wassjawi raudtee päättöötabade töölise klubi korda läheb. Sest nagu näha, on "Treugolnitu" wabriku töölise osawõtt jättä õige wähe. Wähemal ajal, kui võimalik, korraldatakse fiaal partei kool eraldi. Sm. Stein teatas, et lähemal ajal see selgub.

Lõpuks wõiks ütelda, et poliitiline kasuwatustöö, mis õhtuste partei koolide ja ringide näol otkobrituus algas, on nüüd findlama fuju wõtnud, sest tegewus on juba arenemise teel. Kui meie fuia juure arwame haridusmaja ja maal töötawad ringid, siis näeme, et tegewus elaw on.

Siin wõime nüüd näha, et on loodud võimalused töötawatele fihitidele enesearendamisteks, hariduseajamisteks, on arwatud uksed laialdastele hulkadele linnas ja maal, kus päale päewast tööd wõib iga edasipüüdjaja oma teadmisi täiendada nii poliitiliselt kui üldhariduslikult.

Mida rohkemal arwul endid koondame nende koolide ja ringide ümber — mis meil juba on olemas, seda wiljakamaks tõuseb tegewus üldises mõttes kui ka igapäewases isiklikus elus. Sest käesolewal ajal wõtab tööline wabrikus ja talupoeg põllutööl tegelikult riigi ülesehitawast tööst osa. Siin nõuab aga tegewus teadmisi ja findlat marfistlikku ilmawaadet. Kui seda ei ole, on raske — peaaegu wõimatu, kasuliku ühiskondlikku tööd teha.

Seepärast ongi meie kohus, kui tagame ühiskondlikult kasuliku olla, enesearendamise päale rõhku panna, milleks meil nüüd võimalus on antud õhtuste koolide ja ringide näol.

E. R. W.

Leningradi teated.

"Punane Otkoobri" laieneb.

Ühenduses Leningradi tööstuse äkilise tõusuga suurendab elektrijaam "Punane Otkoobri" oma tööd 1925 aastal 3 korda; 5—6 tuhande filowatt-tunni ajemel 15—16 tuhande filowatt-tunni päale.

1. jaanuariks 1925 a. l õpib fuwel wäljamaalt toodud uute katlate ülesseadmine. Kende päewade sees ajutakse veel kahe katla ülesseadmistele, mida praegu kaubajadamast weetakse elektrijaama territooriumile.

Ühes sellega pannakse üles auruturbiin, mis neil päewadel wäljamaalt kohale jõudma peab.

On efinetud ettepanekuga, üles panna 20.000 kilowattiline tagawaraturbiin.

Kaebtused mitte õiglaste maksu päälepanekute wastu.

Sisjetulekumaksu määra üle kaebtuse tõstmisteks on 3-nädaline tähtaeg, arwates ringkonna rahainspektorite teadaandest maksu määra kohta ja 4-nädaline tähtaeg progressiivse maksu määra kohta.

Kõik kaebtused, mis antakse maksjate poolt päale tähendatud tähtaega, jääwad tähelepanemataks. Kaebtuse läbiwaatamise ajal ringkonna komisjonidesse kutsutakse kaebtuse fiskeandjaid.

Nõukogu kalosfid wõidawad.

Möödunud aastal wedas "Punase Treugolnitu" tehas wäljamaale, pääasjalikult Austriasse ja Saksamaale, üle 500 tuhande paari kalosje. Kalosfid pidasid hülgawalt wälja Ameerika kalosfide wõitluse nii hinna kui ka omaduste poolest.

Teadus ja tehnika.

Aeroplanaariga õhus paigalseismine.

Prantsusemaal on Alpi saared, mille põhjajapoolsetel nõlvadel õhu ojafejed olemas, mida põhja-õhtu tuuled sünnitawad. Tunatud Prantsuse lendur Düre, lennates aeroplanaaril jaarte kohal, et neid ojafeji rida, seisis 9 tundi 4 m. õhus seisma pandud mootoriga.

Uus rohi tiifituse wastu.

Ameerika tiifituse haiguse spetsialistid leiidsid, uusi abinõusid õfides selle hirmsa tõbe wastu, et paremaks abinõuks "insulini" on, mida senini juhfruhaiiguse wastu on tarwitatud. Eane selle rohu tarwitamist tuleb haige juures ettemalmistust teha, mis organismi kordajäädmisteks arwilit.

Kirjawastused.

"K o m p a s", Sagories. Kaastööd tarwitame. Saatke. Siis paneme Teile ka lehe kaastööd arwel käima. Saatke enese kohta lähemad teated, nagu Teie ameti, wanaduse jne. üle. E. R., Kiteerinos. Panime Teile "Edafi" käima nagu juulwite 1. jaanuarist 6 kuu päale.

Gilane börse:

Keskassa kohustused jaanuariks	100% s tsherto
" weebnariiks	98 1/4 "
" märtsiks	96 1/8 "
Talupoegade laen	96 fop.
Kaestertingid	9 " 12 fop.
Dollarid	1 " 93 3/4 "
Prantsuse frangid	10 " 50 "
Krooti kroonid	51 " 50 "
Soome margad	4 " 85 "

Wastutaw toimetaja: A. Trenseldt.

Wäljaandja: Eesti Kirjastuse Ühisus

Haridusmajas

24. detsembril

Noorte jõulud.

Programm:

1. El. A. Leetsmanni kõne: "Genin uju kohta".
2. Kulugemine.
3. Sport.

Wahaeagadel mängib puhkpillide orkester.

Muus kell 8 õhtul.

Piletite eelmüük kuni 24. det. õhtuni Eesti töörahwa ülikoolis, Lääne töörahwa ülikoolis, Wasmajas ja Peterburi-Wiiburi poole Eesti töölise klubi. Pidunõutul piletiti ei müüda.

Leningradi kub. W. R. W. Li. Eesti seltsioon.

Eesti Kirjastuse Ühisuse liikmete üldkoosolek

peetakse ära 28. det. kell 12 lõunal.

Päewakorras:

1. Aruanne. — 2. Walimised.
- P. S. Kui koosolek kokkutulnud liikmete wahetuse päraist kell 12 pidamata jääb, peetakse koosolek ära jääljamas kell 1, waatamata kokkutulnud liikmete arwu päale.

Kontanka, 27. Juhatus.

Üleswõtteid

Eesti diwii 5. aastapäewa mälestusõhtust

on saada "Edafi" talituses. Suuremate hind 1 rbl. 75 fop. vähemate " 1 rbl.

Sm. W. Kingisepa nimeline Eesti töölise Haridusmaja.

Esmapäewal, 29. detsembril j. a.

Ülennaline

ceftlaste-parteilaste koosolek.

Päewakorras:

Leninism ja trotskism.

Arwandja J. Walwadre.

Muus kell 7.30 minutit õhtul.

W. R. W. Leningr. kub. omi agit.-prop. osakonna Eesti seltsioon.

Masnikowa asunduses

Sosjednja wallas

wõtab

"Edafi", "Drafe" ja

"Säde" päale tellimisi wastu.

Noorte ühingu sekretäär

jm. N. Naruif.

Grihaigemaja, fsemise, naiste-fünnitamisef, hamba-, löike-, hamba-, kurgu-, kõrwa-, nina- ja jahuhaigused.

(606—914), tripper.

Sisilis põiehaigused, Wastuwõtte tunnid rjaladel hom. f. 9 kuni õh. f. 9 3. Juuli (end. Sadowaja) mul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31 ja 163-32.

Wee-elektrihaiagemaja

Snamenstaja uul. nr. 5, krt. 3. Kõhufoolitate, südame, raswanemise, reumatism, kan. estus, hüsteeria, neuraftenia, halwatus, seljafuutus, jõuetus. Wastuwõtte kella 5—9 õhtu. Telef. 212—31.

Wil. welsker-ammaemand

H. A. Wiltun - Kopolowa uueendas wastuwõtmist: nõuanded ja abi raskejalgetele, sünnitajatele, naistehaigused kella 10. homm. kuni kella 7 õht. Troitskaja 11, krt. 7. Sisjetul pa-raadufest.

Welsker-ammaemand

masfash, nõuanded, abi raskejalgetele ja sünnitajatele, naistehaigused, alaline arst. Wõhoma uul., nr. 18, krt. 3, kasetul ho owist

Dr. Grünberg

Wastanije (end. Snamenst.) uul.

nr. 2, 25. Otkobri

prosp. nurgal, telef. 562-37 — Wastu-

wõtte iga päew kella 9—12 h. m. a. kella

4—8 õhtul; naistehaigustele eraldi.

Bræguisaja arstimisabinõud.

Sisilis (914) ja tripper (terawaf. ja

trouniline).

Snguorgaanide igatilgne arstimine,

Susnetski haigemaja Susnetski

nõi, 7, te-

lef. 181—52. Wastuwõtm. fõitides spetj.

professorite ja assistentide poolt kella

10 homm. kuni kella 10 õht. Alalised wõi-

did (naistehaigused ja sünnitamise). Ras-

tejalgete Ammatel mel. järelewas-

tamine ja

arsti. Sisilis 606 tripper terawaf. ja

trounit.

Snguwoimetus masf. ja elektrif., ham-

baarstim. ja kumali

hamb. Arstide kufum. kodu.

Roschki walla

Eesti asundustes, Samaara kub.

wõtab

"Edafi", "Drafe" ja "Säde"

päale tellimisi wastu

jm. G. W a t f o n.